

Podstawy prawne i dokumenty planistyczne w zakresie Obrony Cywilnej

PRAWO MIĘDZYNARODOWE

Protokoły dodatkowe do Konwencji Genewskich z 12 sierpnia 1949 roku dotyczące :

I KONWENCJA

o ochronie osób cywilnych i chorych w armiach czynnych.

II KONWENCJA

o polepszaniu losu rannych, chorych i rozbitków sił zbrojnych na morzu.

III KONWENCJA

o traktowaniu jeńców wojennych

IV KONWENCJA

o ochronie osób cywilnych podczas wojny.

(Protokół I)

Rozdział VI

Obrona cywilna

Artykuł 61

Określenia i zakres stosowania

a) W rozumieniu niniejszego protokołu określenie “obrona cywilna” oznacza wypełnianie zadań humanitarnych, mających na celu ochronę ludności cywilnej przed niebezpieczeństwami, wynikającymi z działań zbrojnych lub klęsk żywiołowych, i przewyciężenie ich bezpośrednich następstw oraz zapewnienie warunków koniecznych do przetrwania.

Są to następujące zadania:

- **służba ostrzegawcza;**
- **ewakuacja;**
- **przygotowanie i organizowanie schronów;**
- **obsługa środków zaciemniania;**
- **ratownictwo;**
- **służby medyczne, włączając w to pierwszą pomoc oraz opiekę religijną;**
- **walka z pożarami;**
- **wykrywanie i oznaczanie stref niebezpiecznych;**
- **odkazywanie i inne działania ochronne;**

- **dostarczanie doraźnych pomieszczeń i zaopatrzenia;**
- **doraźna pomoc dla przywrócenia i utrzymania porządku w strefach dotkniętych klęskami;**
- **doraźne przywrócenie działania niezbędnych służb użyteczności publicznej;**
- **doraźne grzebanie zmarłych;**
- **pomoc w ratowaniu dóbr niezbędnych dla przetrwania;**
- **dodatkowe rodzaje działalności, niezbędne dla wypełnienia któregoś z zadań wyżej wymienionych, w tym planowanie i prace organizacyjne.**

POWSZECHNY OBOWIĄZEK OBRONY

OBRONA CYWILNA

KONSTYTUCJA RP

Artykuł 87

Źródłami powszechnie obowiązującego prawa Rzeczypospolitej, są:

- KONSTYTUCJA,**
- USTAWY,**
- RATYFIKOWANE UMOWY MIĘDZYNARODOWE**
- ROZPORZĄDZENIA.**
- AKTY PRAWA MIEJSCOWEGO.**

USTAWA

z dnia 21 listopada 1967 roku

o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej

(Dz. U. 2018, poz. 1459)

Dział IV

Obrona Cywilna,

Rozdział I

USTAWA O POWSZECHNYM OBOWIĄZKU OBRONY RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ Z DNIA 21 LISTOPADA 1967 R.

(tekst jedn. Dz. U. 2018, poz. 1459)

Artykuł 4

ust. 2 „W ramach powszechnego obowiązku obrony obywatele polscy są zobowiązani do pełnienia służby wojskowej, służby w obronie cywilnej, odbywania przysposobienia obronnego, uczestniczenia w samoobronie ludności, pełnienia służby w jednostkach zmilitaryzowanych, odbywania służby zastępczej oraz do wykonywania świadczeń na rzecz obrony – na zasadach i w zakresie określonym w ustawie”.

Artykuł 17.

- Centralnym organem administracji rządowej w sprawach obrony cywilnej jest Szef Obrony Cywilnej Kraju.
- TERENOWYMI ORGANAMI OBRONY CYWILNEJ SĄ: WOJEWODOWIE, PREZYDENCI MIAST, STAROSTOWIE, BURMISTRZOWIE, WÓJTOWIE.
- Do zakresu działania szefów obrony cywilnej województw, powiatów i gmin należy kierowanie oraz koordynowanie przygotowań i realizacji przedsięwzięć obrony cywilnej przez instytucje państwowe, przedsiębiorców i inne jednostki organizacyjne oraz organizacje społeczne działające na ich terenie.
- Rada Ministrów określa w drodze rozporządzenia szczegółowy zakres działania Szefa Obrony Cywilnej Kraju oraz szefów obrony cywilnej województw, powiatów i gmin, jak również zasady i tryb kierowania oraz koordynowania przez nich przygotowań i realizacji przedsięwzięć obrony cywilnej.

Dział IV

OBRONA CYWILNA

Rozdział 1.

Przepisy ogólne

Art. 137.

Obrona cywilna ma na celu ochronę ludności, zakładów pracy i urzędzeń użyteczności publicznej, dóbr kultury, ratowanie i udzielanie pomocy poszkodowanym w czasie wojny oraz współdziałanie w zwalczaniu klęsk żywiołowych i zagrożeń środowiska oraz usuwaniu ich skutków.

Art. 138.

1. Podstawowymi jednostkami organizacyjnymi przeznaczonymi do wykonywania zadań obrony cywilnej są formacje obrony cywilnej.
2. Formacje obrony cywilnej składają się z oddziałów obrony cywilnej przeznaczonych do wykonywania zadań ogólnych lub specjalnych oraz innych jednostek tych formacji.
3. Formacje obrony cywilnej tworzą, w drodze rozporządzenia, ministrowie, a wojewodowie, prezydenci miast, starostowie, burmistrzowie, wójtowie – w drodze zarządzenia, uwzględniając w szczególności: skalę występujących zagrożeń, rodzaj formacji, ich przeznaczenie oraz stan osobowy i organizację wewnętrzną.
4. Formacje obrony cywilnej mogą tworzyć także pracodawcy.

USTAWA

z dnia 24 sierpnia 1991 roku **o ochronie przeciwpożarowej** (Dz.U.2018 poz. 1459)

USTAWA

z dnia 26 kwietnia 2007 roku **o zarządzaniu kryzysowym** (Dz. U. 2018 poz.1401)

USTAWA

z dnia 18 kwietnia 2002 roku **o stanie klęski żywioł** (Dz. U. 2017. poz. 1897)

USTAWA

z dnia 8 marca 1990 roku **o samorządzie gminnym** (Dz.U.2019r. Poz. 506)

PRAWO ATOMOWE

z dnia 29 listopada 2000 roku (Dz. U. 2018. poz. 792) **postępowanie w przypadku zdarzeń radiacyjnych - rozdział 11 Art.82-99**

ROZPORZĄDZENIA

RADY MINISTRÓW

z dnia 25 czerwca 2002 roku,

w sprawie szczegółowego zakresu działania Szefa Obrony Cywilnej Kraju, szefów obrony cywilnej województw, powiatów i gmin

(Dz. U. Nr 96, poz.850)

§ 1.

Rozporządzenie reguluje szczegółowy zakres działania Szefa Obrony Cywilnej Kraju, szefów obrony cywilnej województw, powiatów i gmin oraz zasady i tryb kierowania, a także koordynowania przez nich przygotowań i realizacji przedsięwzięć obrony cywilnej.

Do zakresu działania szefów obrony cywilnej województw, powiatów i gmin, na ich obszarze działania, należy:

- 1) dokonywanie oceny stanu przygotowań obrony cywilnej,**
- 2) opracowywanie i opiniowanie planów obrony cywilne**
- 3) opracowywanie i uzgadnianie planów działania,**
- 4) organizowanie i koordynowanie szkoleń oraz ćwiczeń obrony cywilnej,**
- 5) organizowanie szkolenia ludności w zakresie obrony cywilnej,**
- 6) przygotowanie i zapewnienie działania systemu wykrywania alarmowania oraz systemu wczesnego ostrzegania o zagrożeniach,**
- 7) tworzenie i przygotowywanie do działań jednostek organizacyjnych obrony cywilnej,**

- 8) przygotowywanie i organizowanie ewakuacji ludności na wypadek powstania masowego zagrożenia dla życia i zdrowia na znacznym obszarze,
- 9) planowanie i zapewnienie środków transportowych, warunków bytowych oraz pomocy przedmedycznej, medycznej i społecznej dla ewakuowanej ludności,
- 10) planowanie i zapewnienie ochrony płodów rolnych i zwierząt gospodarskich oraz produktów żywnościowych i pasz, a także ujęć i urządzeń wodnych na wypadek zagrożenia zniszczeniem,
- 11) planowanie i zapewnienie ochrony oraz ewakuacji dóbr kultury i innego mienia na wypadek zagrożenia zniszczeniem,
- 12) wyznaczanie zakładów opieki zdrowotnej zobowiązanych do udzielania pomocy medycznej poszkodowanym w wyniku masowego zagrożenia życia i zdrowia ludności oraz nadzorowanie przygotowania tych zakładów do niesienia tej pomocy,

- 13) zapewnienie dostaw wody pitnej dla ludności i wyznaczonych zakładów przemysłu spożywczego oraz wody dla urządzeń specjalnych do likwidacji skażeń i do celów przeciwpożarowych,**
- 14) zaopatrywanie organów i formacji obrony cywilnej w sprzęt, środki techniczne i umundurowanie niezbędne do wykonywania zadań obrony cywilnej, a także zapewnienie odpowiednich warunków przechowywania, konserwacji, eksploatacji, remontu i wymiany tego sprzętu, środków technicznych oraz umundurowania,**
- 15) integrowanie sił obrony cywilnej oraz innych służb, w tym sanitarno-epidemiologicznych, i społecznych organizacji ratowniczych do prowadzenia akcji ratunkowych oraz likwidacji skutków klęsk żywiołowych i zagrożeń środowiska,**

- 16) opiniowanie projektów aktów prawa miejscowego dotyczących obrony cywilnej i mających wpływ na realizację zadań obrony cywilnej,**
- 17) inicjowanie działalności naukowo-badawczej i standaryzacyjnej dotyczącej obrony cywilnej,**
- 18) współpraca z terenowymi organami administracji wojskowej,**
- 19) zapewnienie warunków do odbywania zasadniczej służby w obronie cywilnej,**
- 20) opiniowanie wniosków w sprawie tworzenia formacji obrony cywilnej, w których jest odbywana zasadnicza służba w obronie cywilnej,**
- 21) opracowywanie informacji dotyczących realizowanych zadań,**

- 22) współpraca z pełnomocnikami wojewodów do spraw ratownictwa medycznego i z terenowymi organami administracji wojskowej w zakresie dotyczącym realizowanych zadań,**
- 23) kontrolowanie przygotowania formacji obrony cywilnej i ratowników do prowadzenia działań ratowniczych,**
- 24) ustalanie wykazu instytucji państwowych, przedsiębiorców i innych jednostek organizacyjnych oraz społecznych organizacji ratowniczych funkcjonujących na ich terenie, przewidzianych do prowadzenia przygotowań i realizacji przedsięwzięć w zakresie obrony cywilnej,**
- 25) organizowanie i prowadzenie szkolenia ratowników odbywających zasadniczą służbę w obronie cywilnej,**
- 26) przygotowanie i zapewnienie niezbędnych sił do doraźnej pomocy w grzebaniu zmarłych.**

§ 4.

Szefowie obrony cywilnej ustalają zadania i kontrolują ich realizację oraz koordynują i kierują działalnością w zakresie przygotowania i realizacji przedsięwzięć obrony cywilnej:

- 1) Szef Obrony Cywilnej Kraju - szefów obrony cywilnej województw,
- 2) szef obrony cywilnej województwa - szefów obrony cywilnej powiatów,
- 3) szef obrony cywilnej powiatu - szefów obrony cywilnej gmin,
- 4) szef obrony cywilnej gminy - szefów obrony cywilnej w instytucjach, u przedsiębiorców, w społecznych organizacjach ratowniczych i w innych jednostkach organizacyjnych działających na obszarze gminy.

§ 6.

INFORMACJE O REALIZACJI ZADAŃ OBRONY CYWILNEJ SKŁADAJĄ:

- 1) Szef Obrony Cywilnej Kraju - na żądanie ministra właściwego do spraw wewnętrznych lub Prezesa RM
- 2) szef obrony cywilnej województwa - na wystąpienie Szefa Obrony Cywilnej Kraju,
- 3) szef obrony cywilnej powiatu - na wystąpienie szefa obrony cywilnej województwa,
- 4) szef obrony cywilnej gminy - na wystąpienie szefa obrony cywilnej powiatu,
- 5) przedsiębiorcy, kierownicy instytucji i innych jednostek organizacyjnych i społecznych organizacji ratowniczych, działających na obszarze gminy, które prowadzą przygotowania i realizują przedsięwzięcia w zakresie obrony cywilnej - na wystąpienie szefa obrony cywilnej gminy.

§ 7.

Szef Obrony Cywilnej Kraju oraz szefowie obrony cywilnej województw, powiatów i gmin, koordynując przygotowania i realizację przedsięwzięć obrony cywilnej, uwzględniają również działalność w zakresie obrony cywilnej przedsiębiorstw, dla których Minister Obrony Narodowej jest organem założycielskim, oraz jednostek organizacyjnych podległych Ministrowi Spraw Wewnętrznych i Administracji lub przez niego nadzorowanych, w szczególności w zakresie systemu wykrywania i alarmowania oraz systemu wczesnego ostrzegania, ewakuacji ludności oraz sił i środków wydzielanych do prowadzenia akcji ratunkowych.

**Ustawa
z dnia 18 kwietnia 2002 r.
o stanie klęski żywiołowej
(Dz. U. 2017 poz. 1897)**

**Rozdział 1
Przepisy ogólne**

Art. 1. Ustawa określa tryb wprowadzenia i zniesienia stanu klęski żywiołowej, a także zasady działania organów władzy publicznej oraz zakres ograniczeń wolności i praw człowieka i obywatela w czasie stanu klęski żywiołowej.

**WYTYCZNE
SZEFA OBRONY CYWILNEJ KRAJU
z dnia 17 października 2008 roku
w sprawie zasad ewakuacji ludności, zwierząt i mienia na wypadek
masowego zagrożenia.**

ROZDZIAŁ 2

ZASADY DZIAŁANIA ORGANÓW WŁADZY PUBLICZNEJ

Art. . 9.

1. W czasie stanu klęski żywiołowej właściwy miejscowo prezydent miasta, burmistrz, wójt, kieruje działaniami prowadzonymi na obszarze gminy w celu zapobieżenia skutkom klęski żywiołowej lub ich usunięcia.

2. W zakresie działań, o których mowa w ust. 1, prezydent miasta, burmistrz, wójt, może wydawać polecenia wiążące organom jednostek pomocniczych, kierownikom jednostek organizacyjnych utworzonych przez gminę, kierownikom jednostek ochrony przeciwpożarowej działających na obszarze gminy oraz kierownikom jednostek organizacyjnych czasowo przekazanych przez właściwe organy do jego dyspozycji i skierowanych do wykonywania zadań na obszarze gminy.

3. W zakresie działań, o których mowa w ust. 1, prezydent miasta, burmistrz, wójt, może występować do kierowników innych jednostek organizacyjnych niż określone w ust. 2, działających na obszarze gminy, z wnioskami o wykonanie czynności niezbędnych w celu zapobieżenia skutkom klęski żywiołowej lub ich usunięcia. W razie odmowy wykonania tych czynności lub ich niewłaściwego wykonywania prezydent miasta, burmistrz, wójt, niezwłocznie zawiadamia organ, któremu podlega kierownik lub który sprawuje nadzór nad nim.

**Rozporządzenie Rady Ministrów
z 29 marca 2005 r.
(Dz. U nr 60, poz. 518)**

w sprawie zasad zwalniania przez pracodawców z obowiązku świadczenia pracy osób powołanych do służby w obronie cywilnej w związku ze zwalczaniem klęsk żywiołowych , katastrof i zagrożeń środowiska.

USTAWA
z dnia 29 sierpnia 2002 r.
o stanie wojennym
oraz o kompetencjach Naczelnego Dowódcy Sił Zbrojnych
i zasadach jego podległości
konstytucyjnym organom Rzeczypospolitej Polskiej.
(Dz.U.2017 poz. 1932

Art.1.

Ustawa określa tryb wprowadzenia i zniesienia stanu wojennego, zasady działania organów władzy publicznej oraz zakres ograniczeń wolności i praw człowieka i obywatela w czasie stanu wojennego, a także kompetencje Naczelnego Dowódcy Sił Zbrojnych i zasady jego podległości konstytucyjnym organom Rzeczypospolitej Polskiej.

Art. 13.1.

W czasie stanu wojennego wojewoda kieruje realizacją zadań obronnych i obroną cywilną na terenie województwa.

Art. 25.1.

W czasie stanu wojennego można:

- nakładać na przedsiębiorców dodatkowe zadania, których realizacja jest niezbędna dla bezpieczeństwa lub obronności państwa oraz zapewnienia zaopatrzenia ludności;
- nałożyć na osoby fizyczne i osoby prawne prowadzące gospodarstwa rolne obowiązek wykonywania świadczeń polegających na dostawach na rzecz określonych podmiotów produktów rolno-spożywczych oraz na uprawie określonych gatunków roślin i hodowli zwierząt.
- wprowadzić najem lokali i budynków na podstawie decyzji administracyjnej o przydziale w stosunku do wszystkich lokali i budynków, a w uzasadnionych przypadkach także dokwaterowanie osób do lokalu mieszkalnego lub budynku;
- wprowadzić zajęcie nieruchomości niezbędnych dla Sił Zbrojnych lub obrony państwa.

1. Podstawą zwolnienia z obowiązku świadczenia pracy osób powołanych do pełnienia służby w obronie cywilnej w związku ze zwalczaniem klęsk żywiołowych, katastrof i zagrożeń środowiska, zwanej dalej "służbą w obronie cywilnej", jest decyzja organu, który utworzył formację obrony cywilnej, w której oddziale służba ma być pełniona, o powołaniu pracownika do odbycia służby w obronie cywilnej.

2. Zwolnienie z obowiązku świadczenia pracy powinno nastąpić w terminie umożliwiającym pracownikowi stawienie się do odbycia służby w czasie wskazanym w decyzji, o której mowa w ust. 1, nie później niż 24 godziny przed terminem wskazanym w tej decyzji.

**DOKUMENTY
PLANISTYCZNE
OBRONY CYWILNEJ**

**PLAN OBORNY CYWILNEJ
GMINY BARUCHOWO**

**PLAN ZARZĄDZANIA
KRYZYSOWEGO
DLA GMINY BARUCHOWO**

**PLAN EWAKUACJI III STOPNIA
DLA GMINY BARUCHOWO**

**PLANY DZIAŁANIA FORMACJI OBRONY CYWILNEJ
GMINY BARUCHOWO**

**Rozporządzenie Rady Ministrów
z dnia 25 czerwca 2002 r.**

**w sprawie szczegółowego zakresu działania
Szefa Obrony Cywilnej Kraju, szefów obrony
cywilnej województw, powiatów i gmin.
(Dz. U. Nr 96 z 1 lipca 2002 r. poz. 850)**

§ 5. 1. Szefowie obrony cywilnej województw, powiatów, gmin oraz instytucje, przedsiębiorcy i inne jednostki organizacyjne i społeczne organizacje ratownicze opracowują plany działania w zakresie obrony cywilnej, które podlegają uzgodnieniu z właściwymi dla swojego terenu działaniami organami obrony cywilnej.

2. Plany działania, o których mowa w ust. 1, uwzględniają zadania, o których mowa w § 4.

**PLANY DZIAŁANIA
WYTYCZNE WOJEWODY KUJAWSKO-
POMORSKIEGO
– SZEFA OC WOJEWÓDZTWA**

**w sprawie realizacji zadań w zakresie obrony
cywilnej i zarządzania kryzysowego
w województwie kujawsko-Pomorskim na dany
rok kalendarzowy**

- ▶ województwo opracowuje na podstawie Wytycznych Szefa OCK
- ▶ powiaty na podstawie Wytycznych Wojewody
- ▶ miasta i gminy na podstawie Wytycznych Starosty

DOKUMENTACJA PLANOWYCH DZIAŁAŃ
ZAPEWNIENIA FUNKCJONOWANIA
PUBLICZNYCH URZĄDZEŃ ZAOPATRZENIA
W WODĘ W WARUNKACH SPECJALNYCH

DOKUMENTACJA PLANOWYCH DZIAŁAŃ
ZAPEWNIENIAJĄCYCH REALIZACJĘ ZADAŃ
W ZAKRESIE ZACIEMNIANIA
I WYGASZANIA OŚWIETLENIA
NA TERENIE GMINY BARUCHOWO

PLAN OCHRONY ZABYTKÓW na wypadek konfliktu zbrojnego i sytuacji kryzysowych

- § 4 ust. 3 rozporządzenia Ministra Kultury z 25 sierpnia 2004r. w sprawie organizacji i sposobu ochrony zabytków na wypadek konfliktu zbrojnego i sytuacji kryzysowych (Dz.U. Nr 212, poz. 2153)
- Wytyczne Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków

**PROGRAM SZKOLENIA
Z POWSZECHNEJ SAMOBRONY
w gminie Baruchowo**

**ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW
z dnia 28 września 1993 roku
w sprawie powszechnej samoobrony
(Ustawa z 21.11.1967 r. o powszechnym obowiązku obrony RP
(t. j. Dz. U. z 2018 r. poz.1430).**

**WYTYCZNE
SZEFA OBRONY CYWILNEJ KRAJU
z dnia 19 grudnia 2006 roku
w sprawie zasad organizacji i sposobu przeprowadzenia szkoleń
z zakresu ochrony ludności i obrony cywilnej.**

**PROGRAMY SZKOLEŃ
wg planów szkoleń
WOJEWODY KUJAWSKO - POMORSKIEGO
SZEFA OBRONY CYWILNEJ WOJEWÓDZTWA KUJAWSKO - POMORSKIEGO**